

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **R. B.,** zast. JUDr. Zdeňkem Jelínkem, advokátem se sídlem Táborská 966/5, Mladá Boleslav, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 7. 2013, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2017, č. j. 43 Ad 44/2013 - 116,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“), domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované specifikovanému v záhlaví. Tím byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 4. 4. 2013, č. j. X, kterým mu byl odejmut invalidní důchod. Důvodem byl posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Mladá Boleslav (dále jen „OSSZ“) ze dne 20. 3. 2013, dle nějž není invalidní, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 30 %.

[2] V právě projednávané věci krajský soud již dříve rozhodl rozsudkem ze dne 7. 9. 2015, č. j. 43 Ad 44/2013 - 80. Ten byl ke kasační stížnosti stěžovatele zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2016, č. j. 9 Ads 278/2015 - 22, a věc byla krajskému soudu vrácena k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud v původním řízení doplnil dokazování nejprve o posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“ nebo „posudková komise“), pracoviště Praha, ze dne 24. 10. 2013, následně o srovnávací posudek PK MPSV, pracoviště Hradec Králové, ze dne 16. 5. 2014, a také o znalecký posudek č. 2/2015 soudního znalce MUDr. Juraje Ševčíka ze dne 5. 5. 2015. V napadeném rozsudku krajský soud uvedl, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Podle závěru znalce i obou posudků PK MPSV lze postižení stěžovatele hodnotit podle kapitoly XIII., oddílu E, položky 1 písm. b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve výši 20 % a hodnocení navýšit o 10 % na celkových 30 %. Znalec a posudkoví lékaři PK MPSV, shodně jako posudkový lékař žalované, dospěli k závěru, že stěžovatel není invalidní ani pro invaliditu prvního stupně, protože nešlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %.

[4] Dle krajského soudu posudek znalce i obou posudkových komisí obstojí v testu přesvědčivosti a úplnosti. Zdravotní stav stěžovatele byl posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace, a to i s přihlédnutím k lékařským zprávám předloženým stěžovatelem. Pokud stěžovatel obecně namítal, že závěry posudků jsou v rozporu s lékařskými zprávami MUDr. H., MUDr. K. a MUDr. Ž., pak lze konstatovat, že posudkové komise i znalec měli zprávy těchto lékařů k dispozici a při posouzení zdravotního stavu stěžovatele je zohlednily. Větší část námitek stěžovatele není pro posouzení jeho zdravotního stavu relevantní.

[5] Krajský soud uvedl, že znalec mohl citovat lékařskou zprávu, která vznikla až po datu zániku invalidity, pokud tato zpráva popisovala stav před tímto dnem. Ke zprávě MUDr. K. ze dne 28. 1. 2014 se znalec vyjádřil již na jednání dne 7. 9. 2015.

[6] Posudková komise v Hradci Králové citovala ve svém nálezu lékařskou zprávu MUDr. L. ze dne 30. 4. 2014, který vycházel z vyšetření magnetickou rezonancí (MRI) v roce 2012. Soudní znalec následně tento nález z vyšetření MRI sám citoval. Pokud tedy vycházeli z objektivních výsledků vyšetření MRI a dalších lékařských nálezů, není důvodu pochybovat o přesvědčivosti jejich závěrů.

[7] Posudková komise v Hradci Králové byla dle krajského soudu složena řádně, jelikož zákonná úprava požaduje po předsedovi komise, aby byl lékař. Není důvodná námitka, že předseda dané komise neměl potřebnou atestaci.

[8] To, že posudková komise v Hradci Králové měla při vyhotovení srovnávacího posudku k dispozici předchozí posudky, se kterými se v rámci posudku vypořádala, je žádoucí, jelikož to umožňuje soudu hodnotit jejich přesvědčivost a úplnost, pokud se jejich závěry liší. Zákonná úprava žádné omezení ve vztahu k užitým podkladům nestanoví. Obdobné platí i pro posudek soudního znalce.

[9] Soud nehodnotil pravdivost tvrzení stěžovatele týkající se průběhu vyšetření posudkové komise v Hradci Králové ze dne 16. 5. 2014, jelikož toto vyšetření bylo, pokud jde o dolní končetiny, provedeno v omezeném rozsahu. Posudková komise na základě vyšetření dospěla pouze k závěru, že nebyla zjištěna omezená hybnost hlezenního kloubu. V dalším vycházela z lékařských zpráv. Hodnocení povahy a stupně zdravotního postižení bylo odůvodněno přesvědčivě. Obdobně i znalec primárně vycházel z lékařských zpráv a vyšetření, které se nacházely ve spise.

[10] Krajský soud vycházel zejména ze zpráv posudkových komisí a soudního znalce, které poskytují dostatečný podklad pro hodnocení zdravotního stavu stěžovatele. Námitky proti posudku žalované tak nemohou být důvodem pro změnu skutkových závěrů soudu, a to za situace, kdy všechny následné posudky závěry žalované potvrdily.

[11] Není pravdivé tvrzení, že nebyly zhodnoceny dlouholeté problémy stěžovatele s páteří. Z toho důvodu byla procentní míra zvýšena na horní hranici.

[12] Žalobní námitku, dle které nežádal o posudkové přešetření, označil krajský soud jako nepřípustnou, jelikož ji uplatnil až během jednání soudu dne 19. 1. 2015, tedy opožděně. Nad rámec uvedl, že řízení o změně poskytování a výši důchodového pojištění lze zahájit i z moci úřední.

II. Obsah kasační stížnosti

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že nemohl vykonávat ani tu nejlehčí práci. Lékařské zprávy MUDr. J., MUDr. R. a MUDr. O. prokázaly kompresi neurálních struktur, kterou posudková komise ani soudní znalec nevzali v úvahu. Toto potvrdil i neurolog MUDr. K. na základě magnetické rezonance. MUDr. S. ohodnotila zdravotní stav jako zhoršený s omezením 40 %. Není pak zřejmé, z jakých důvodů dospěla MUDr. P. k opačnému závěru.

[14] Stěžovatel setrval na závěru, že vyšetření u posudkové komise v Hradci Králové proběhlo nestandardním způsobem, neboť posudková komise měla vycházet z obsahu lékařských zpráv a nikoliv z předcházejících závěrů posudkových komisí. Závěry přítomné neuroložky nebyly objektivní.

[15] Soud nevzal v úvahu tvrzení a argumenty stěžovatele, které rozporovaly závěry posudkových komisí. Soud se měl zabývat tím, z jakého důvodu MUDr. P. neurologické vyšetření na krční páteři nepožadovala. Současný stav stěžovatele je vážný bez možného zlepšení.

[16] Rozporuje závěry posudkového lékaře žalované, posudků obou posudkových komisí a znaleckého posudku, neboť nebyla vzata v potaz konkrétní čísla diagnóz stanovených MUDr. K., MUDr. Ž. a MUDr. H. Nepodrobil se rentgenu krční páteře, ale pouze magnetické rezonanci, což nesprávně uvedl soud v napadeném rozsudku. Odmítl názor soudního znalce, dle kterého nespolupracoval v průběhu jednání před posudkovou komisí. Měl zájem se podrobně vyjádřit zejména ke znaleckému posudku, což mu nebylo umožněno. Dle jeho názoru jeho zdravotní stav odpovídal postižení uvedenému v kapitole XIII., oddílu E, položky 1 písm. c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.

[17] Žalovaná k podané kasační stížnosti uvedla, že krajský soud postupoval v souladu s právními předpisy, když nechal zpracovat zdravotní posudek ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Obě posudkové komise i znalecký posudek dospěly ke stejným závěrům. Souhlasila s rozsudkem krajského soudu a navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejdříve se Nejvyšší správní soud musel zabývat přípustností podané kasační stížnosti, jelikož jde v pořadí již o druhou podanou kasační stížnost. Jak již bylo uvedeno v bodě [2] tohoto rozsudku, nyní napadeným rozsudkem rozhodl krajský soud poté, co jeho předchozí rozhodnutí zrušil kasační soud rozsudkem sp. zn. 9 Ads 278/2015. Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem soudu.

[20] Pravým smyslem výše uvedeného ustanovení je zamezit tomu, aby se Nejvyšší správní soud musel zabývat znovu věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a kdy se tímto právním názorem krajský soud řídil. Ostatně i soud je svým předchozím vysloveným právním názorem vázán, jestliže rozhoduje za jinak nezměněných poměrů v téže věci o kasační stížnosti proti novému rozhodnutí krajského soudu. K výkladu uvedeného ustanovení se vyslovil rozšířený senát v usnesení ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, č. 2365/2011 Sb. NSS, kde uvedl: „*Ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva. [...] Lze tedy shrnout, že ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným.*“

[21] Předchozí rozhodnutí krajského soudu bylo Nejvyšším správním soudem zrušeno proto, že se krajský soud nevypořádal s námitkami, které mu stěžovatel předložil na jednání dne 16. 7. 2016. Krajský soud v nyní napadeném rozsudku tyto námitky již řádně vypořádal a stěžovatel částečně proti tomuto vypořádání brojí, což odpovídá výjimce, kterou dovodil rozšířený senát. Nyní podaná kasační stížnost je tak jako celek přípustná. Nepřípustné jsou však námitky, které stěžovatel v kasační stížnosti vznesl proti těm otázkám, k nimž se Nejvyšší správní soud již v předchozím rozsudku vyjádřil.

[22] Stěžovatel, shodně jako v předchozí kasační stížnosti, namítá nezohlednění konkrétních čísel diagnóz odborných lékařů. Již v předchozím zrušujícím rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že tato námitka je nepřípustná, jelikož ji stěžovatel poprvé uplatnil až v kasační stížnosti. Jedná se tak i nyní o nepřípustnou námitku.

[23] Nejvyšší správní soud vypořádal v předchozím rozsudku i námitku, dle které se stěžovatel nepodrobil rentgenu krční páteře, ale jen magnetické rezonanci. Uvedl k ní, že je neprojednatelná, jelikož nebylo zřejmé, co z ní stěžovatel dovozoval. Dále v minulé kasační stížnosti namítal, že mu nebylo umožněno vyjádřit se ke znaleckým posudkům. Kasační soud zhodnotil tuto námitku jako nedůvodnou, jelikož prostor měl a možnosti taktéž využil. Znění těchto dvou námitek je nyní totožné. I tyto námitky jsou tak nepřípustné.

[24] Na námitku, že posudková komise v Hradci Králové neměla vycházet z obsahu předcházejících závěrů posudkových komisí, ale pouze z lékařských zpráv, již reagoval dostatečně přesvědčivě krajský soud. Ten na str. 11 v posledním odstavci uvedl, že je naopak žádoucí, že posudková komise v Hradci Králové měla k dispozici předchozí závěry posudkových komisí, pokud se s nimi dostatečně vypořádá, a zároveň zákonná úprava takový postup nezakazuje. Stěžovatel nyní pouze obecně s tímto závěrem nesouhlasí, aniž by konkrétně na dané vypořádání reagoval. Stěžovatel přitom musí zásadně reagovat na argumentaci krajského soudu a uvádět, z jakých důvodů jsou závěry, které krajský soud v napadeném rozhodnutí uvedl, nesprávné. Pokud tak neučiní a pouze znovu zopakuje námitky, které uvedl v žalobě, aniž by jakkoliv reflektoval argumentaci krajského soudu, pak za předpokladu, že uvedené námitky krajský soud vypořádal a nelze v jejich opakování spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která je nadále schopná obstát proti závěrům krajského soudu, nejsou takové námitky přípustné (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009 - 77, č. 2103/2010 Sb. NSS, ze dne 15. 9. 2009, čj. 6 Ads 113/2009 - 43, nebo ze dne 14. 6. 2016, čj. 1 As 271/2015 - 36). Dané kasační námitky jsou tak nepřípustné, jelikož se míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu.

[25] Krajský soud opřel svůj závěr, že stěžovatelův zdravotní stav byl posouzen správně, zejména o posudky posudkových komisí v Praze a v Hradci Králové a o znalecký posudek. Pokud stěžovatel namítá, že se soud měl zabývat zjištěním, z jakého důvodu MUDr. P. (posudková lékařka okresní správy sociálního zabezpečení) neurologické vyšetření na krční páteři nepožadovala, míjí se tím s rozhodovacími důvody krajského soudu, neboť ten ze stěžovatelem sporovaného lékařského posouzení nevycházel. Ze stejného důvodu se stěžovatel míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu, pokud namítá, že MUDr. P. nedospěla k závěru, že zdravotní stav stěžovatele byl zhoršen s 40% omezením. Stejně jako v předchozím bodě tohoto rozsudku jsou tak i tyto dvě námitky nepřípustné.

[26] Stěžovatel namítá, že krajský soud nevzal v úvahu tvrzení a argumenty stěžovatele. Tato námitka směřuje do vady nepřezkoumatelnosti. Stěžovatel však nijak nekonkretizuje, které námitky krajský soud opomenul vypořádat. Nejvyšší správní soud tak pouze obecně přezkoumal rozsudek krajského soudu, jak by byl povinen i bez námitky. Krajský soud se dle kasačního soudu dostatečně podrobně zabýval jak rekapitulací námitek stěžovatele (str. 6 a 7 napadeného rozsudku krajského soudu), tak i jejich vypořádáním (str. 10 až 13).

Rozsudek je přezkoumatelný.

[27] Tvrzení, že současný stav stěžovatele je vážný a bez možného zlepšení, je pro nyní posuzované řízení nerozhodný, jelikož se v něm posuzuje stěžovatelův zdravotní stav ke dni 20. 3. 2013, tedy ke dni vydání prvního rozhodnutí žalované. To samozřejmě nebrání stěžovateli, aby si požádal o nové posouzení na základě nynějšího tvrzeného vážného zdravotního stavu.

[28] Dále stěžovatel namítal, že posudkové komise ani soudní znalec nevzali v úvahu lékařské zprávy MUDr. J., MUDr. R. a MUDr. O., které prokázaly kompresi neurálních struktur, což potvrdil i neurolog MUDr. K. Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že posudkové komise i soudní znalec měli k dispozici úplnou zdravotnickou dokumentaci i lékařské zprávy, které předložil stěžovatel. Z těchto zpráv vycházeli a zohlednili je. PK MPSV ani soudní znalec ve svých zprávách nerozporovali zjištění týkající se útlaku neurálních struktur. Dospěli však k jiným závěrům ohledně zařazení stěžovatelova zdravotního stavu podle vyhlášky o posuzování invalidity než původní zdravotní posudky, na jejichž základě byl stěžovateli přiznán invalidní důchod. Soudní znalec se dokonce na ústním jednání dne 7. 9. 2015 ke zprávě MUDr. K. přímo vyjádřil tak, že není v rozporu se závěry posudkových lékařů. Jak již bylo krajským soudem a i v předchozím rozsudku Nejvyšším správním soudem uvedeno, posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud tedy sám zdravotní stav nepřezkoumává. Správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (srov. konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, ze dne 3. 4. 2013 č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20), případně, bylo-li to namítáno, zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena. Správní soudy tedy nemohou posuzovat rozpor mezi jednotlivými lékařskými zprávami, ale musí se spolehnout na vypořádání, které učiní posudkové komise. V případě, že se k tvrzeným rozporům vyjádří a soud takové vypořádání zhodnotí jako úplné a přesvědčivé, převezme závěry, ke kterým posudková komise dospěla jako správné a dále z nich vychází. Jak bylo uvedeno, lékařské zprávy ve vzájemném rozporu nebyly, neboť všechny docházely ke shodnému závěru, že u stěžovatele dochází k útlaku neurálních struktur.

[29] Krajský soud dospěl k závěru, že posudky posudkových komisí i posudek soudního znalce výše uvedená kritéria naplňují a Nejvyšší správní soud s ním v tomto souhlasí. Obecné námitky stěžovatele o nesprávném zařazení jeho zdravotního stavu pod procentní výměru zdravotního omezení tak nejsou důvodné.

[30] Ke zprávě MUDr. S. lze uvést, že je v rozporu s ostatními zprávami posudkových komisí. Tato zpráva je však jedna ze zpráv, o které všechny následující posudkové komise uvedly, že v ní uvedené zdravotní omezení stěžovatele bylo nadhodnoceno. Krajský soud ve shodě s Nejvyšším správním soudem dospěl k závěru, že tomu tak skutečně bylo. Tato námitka je tak nedůvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[32] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto dle uvedených ustanovení nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení žádné náklady nad rámec její úřední povinnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. června 2018

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu